

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul III nr.36

Decembrie 2000

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna decembrie 2000	2
<i>Evoluția producției</i>	- Tendințe pozitive în evoluția producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Evoluție descendentă a stocurilor.....	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Blocajul financiar – principala cauză a frânării activității industriale	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie	8
<i>Prețuri</i>	- Creștere ușoară a prețurilor.....	9
<i>Investiții</i>	- Evoluție pozitivă a activității de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Estimări optimiste privind evoluția profitabilității.....	10
<i>Secțiuni grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Tendențe
generale

Evoluțiile principalilor indicatori în luna decembrie 2000

În luna decembrie, opiniile exprimate de managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură prefigurează o evoluție în general favorabilă a principalilor indicatori economici ai activității de producție industrială.

Circa 41 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că volumul producției se va majora, ca rezultat al creșterii portofoliului de contracte și comenzi, iar circa 39 la sută consideră că producția se va menține la nivelul lunii anterioare. În ceea ce privește însă volumul comenzilor pentru export se estimează o ușoară scădere, pentru prima dată în acest an. Gradul de utilizare a capacităților de producție se estimează la aproape 70 la sută.

Procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului industrial stocurile de produse finite vor avea o evoluție descendentă (circa 23 la sută) îl depășește pe cel al respondenților care estimează o evoluție ascendentă a acestora (circa 7 la sută dintre opinii). Stocurile de materii prime se situează în continuare în majoritatea ramurilor (aproape 80 la sută) la un nivel satisfăcător, însă în unele sectoare (reprezentate de circa 12 la sută dintre cei chestionați) persistă problemele generate de insuficiența materiilor prime.

Drept principale cauze care frânează activitatea industrială au fost identificate, în ordine, următoarele: blocajul financiar, nivelul dobânzilor bancare, reducerea cererii pentru unele produse, lipsa materiilor prime, evoluția cursului monedei naționale.

Majoritatea agenților economici participanți la sondaj (80 la sută) speră că vor reuși să își mențină nemodificate prețurile de desfacere. Aflându-se la un nivel inferior celui preconizat pentru luna precedentă, expectațiile inflaționiste sunt în continuare prezente în opiniile exprimate de participanții la sondaj; un procentaj de circa 17 la sută dintre cei chestionați (față de 34 la sută în luna precedentă) apreciază că în luna decembrie prețurile vor avea o tendință ascendentă.

Numărul de salariați din industrie se situează în continuare pe un trend descendent. Doar 3 la sută dintre respondenți estimează o evoluție ascendentă a forței de muncă pentru ultima lună a anului 2000. Majoritatea celor chestionați apreciază că nu vor avea loc modificări esențiale în ceea ce privește forța de muncă în industrie.

Cea mai mare parte a participanților la sondajul de conjunctură (circa 60 la sută) anticipează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de luna noiembrie, în timp ce un procentaj de circa 28 și respectiv 18 la sută dintre participanți anticipează un trend ascendent al acestor indicatori.

Tendențe pozitive în evoluția producției industriale

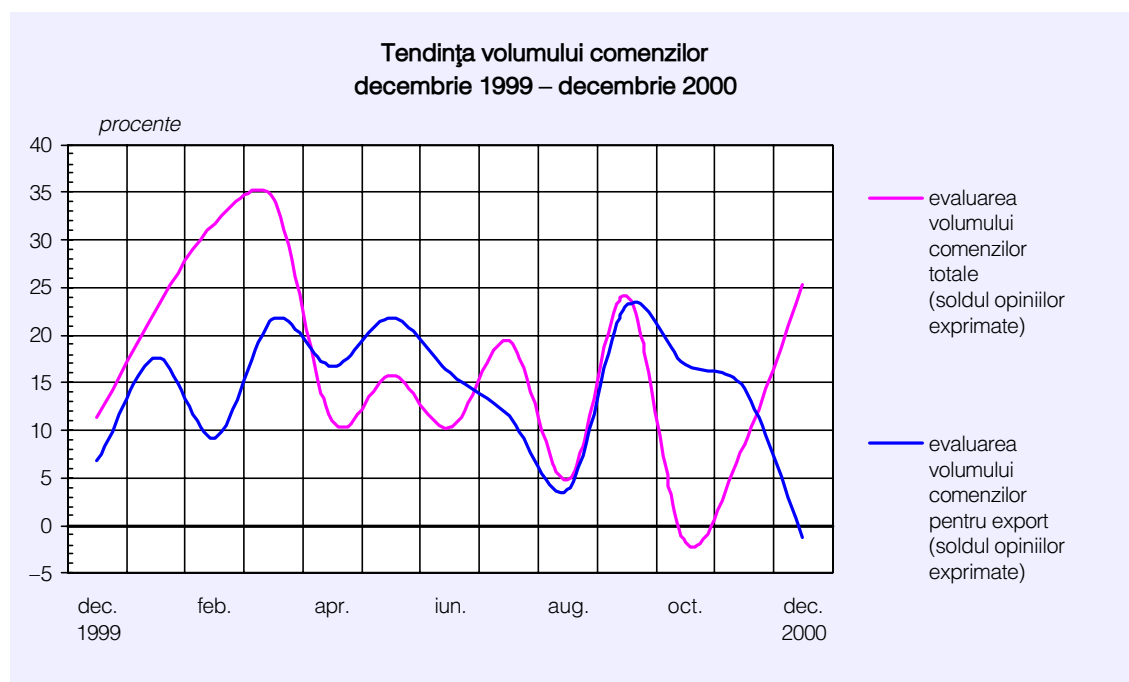
Evoluția
producției

În luna decembrie, din aprecierile managerilor întreprinderilor participante la sondaj se conturează o evoluție pozitivă a volumului total de comenzi. Circa 37 la sută (față de 28 la sută în luna noiembrie) dintre agenții economici a căror activitate se desfășoară în sectorul industrial estimează creșterea portofoliului de comenzi în luna în curs și mai mult de 50 la sută anticipează menținerea acestuia la același nivel; opiniile defavorabile reprezintă circa 11 la sută.

Evoluții	Nov. 2000	Dec. 2000
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↘
Gradul de utilizare a capacităților de producție	67,0%	69,0%

Sectoarele care consideră că vor avea o dinamică accentuată a volumului comenzilor sunt: industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria alimentară, industria chimică.

Reducerea portofoliului de comenzi este anticipată îndeosebi de către agenții economici din activitatea de construcții (ca urmare a restrângerii de activitate pe care o impune sezonul rece), industria mijloacelor de transport, industria textilă, industria de mașini și echipamente, precum și de o parte a celor din industria chimică și industria de materiale de construcții.

*Evoluție
ascendentă a
volumului
comenzilor
totale*

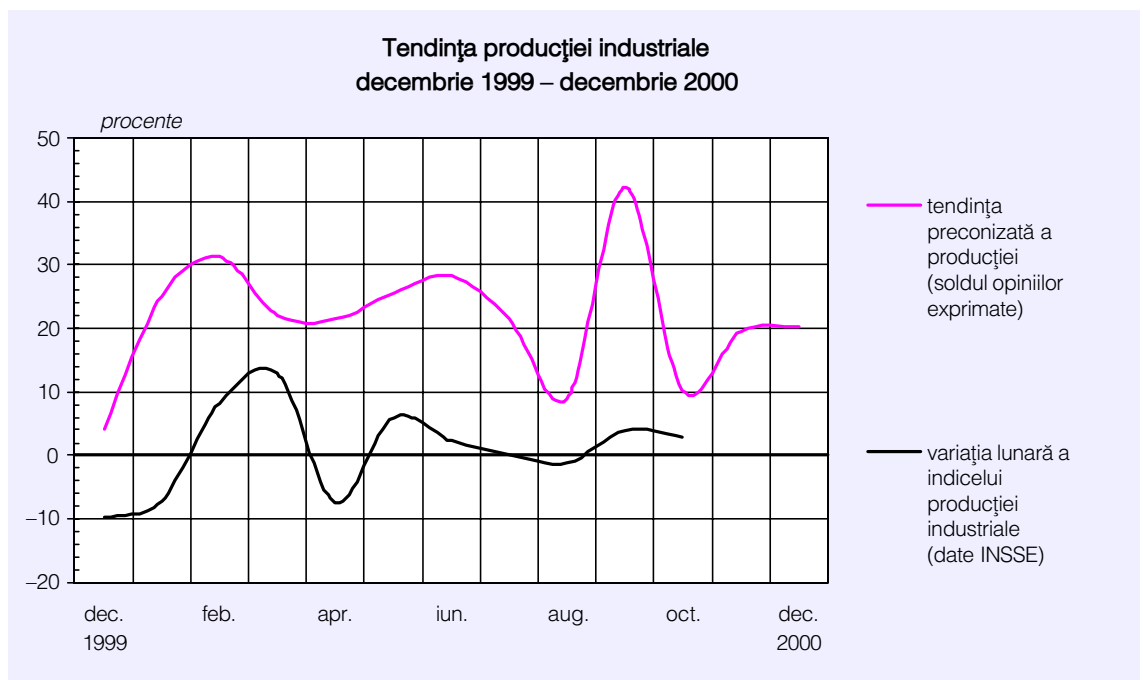
Estimările sunt mai puțin optimiste în privința evoluției comenzilor pentru export. Circa 10 la sută dintre respondenți anticipează o creștere a exporturilor, în timp ce mai mult de 11 la sută apreciază că se vor produce reduceri ale portofoliului de comenzi pentru export. O evoluție stabilă este preconizată de 47 la sută dintre participanții la sondaj.

Pentru o parte a agenților economici localizați în industria textilă, industria chimică, industria de mașini și echipamente și cea de prelucrare a lemnului, cererea externă pentru produsele realizate va fi mai mare.

Reducerea portofoliului de comenzi pentru export este semnalată de agenții economici a căror activitate se desfășoară în industria mijloacelor de transport, sectorul de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari și industria materialelor de construcții.

În privința evoluției producției industriale, se conturează menținerea trendului pozitiv semnalat în luna anterioară. Procentajul celor care consideră că vor obține o producție superioară comparativ cu luna anterioară este, în luna decembrie, rezultatul opiniilor exprimate de aproape 41 la sută dintre participanții la sondaj. Un procentaj ușor superior celui anterior semnalează stabilizarea cererii și menținerea producției la nivelul lunii precedente în sectoarele pe care le reprezintă.

Evoluție pozitivă a producției industriale

Ca urmare a pierderii unor segmente de piață și a reducerii corespunzătoare a cererii, circa 19 la sută dintre agenții economici apreciază că vor realiza o producție mai mică decât în luna noiembrie, când 14 la sută dintre cei chestionați s-au exprimat în acest sens.

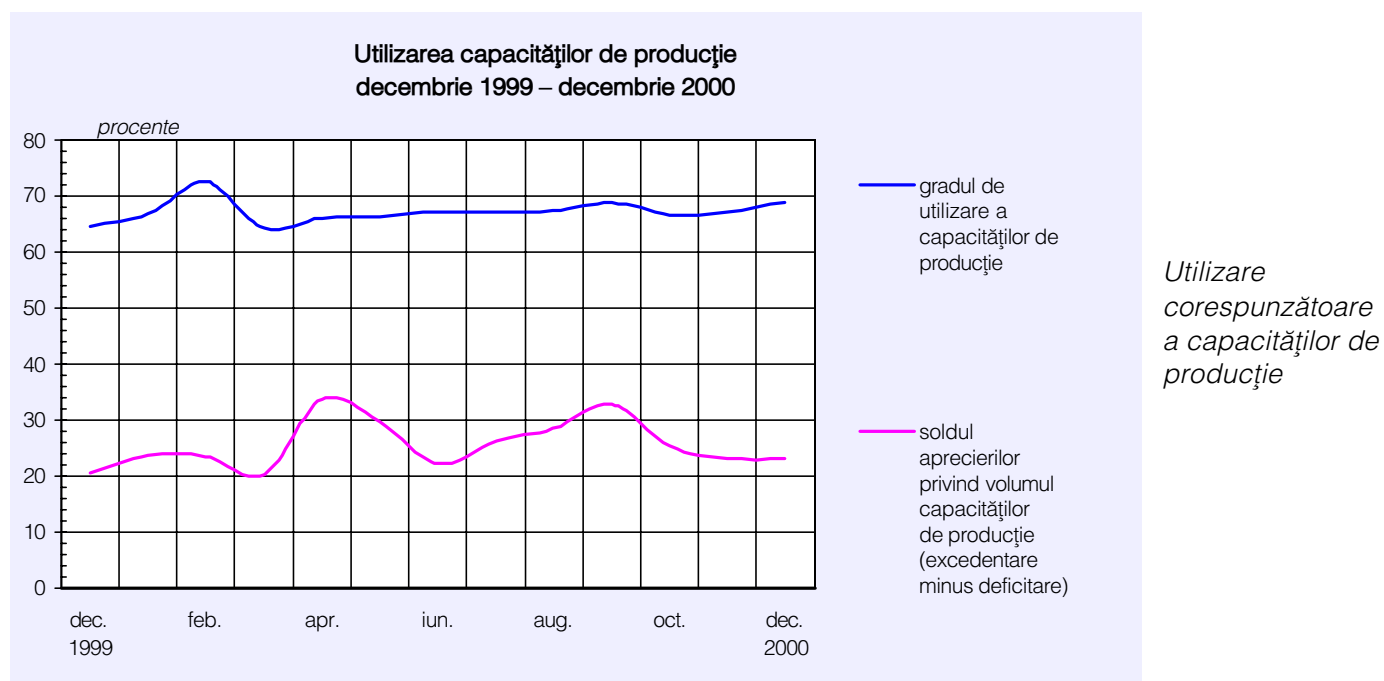
Evoluții peste media industriei sunt așteptate de către o mare parte (între 40-77 la sută) dintre agenții economici din următoarele sectoare de activitate: mașini și echipamente;

producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică; industria extractivă; industria alimentară; metalurgie; edituri și poligrafie.

Mai accentuată decât în luna anterioară, evoluția nefavorabilă a procesului de producție este semnalată de agenții economici localizați în industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente și activitatea de construcții.

Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție în luna decembrie este estimat a se situa în jurul nivelului de 70 la sută. Circa 76 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că există o bună corelație între capacitățile de producție existente și programul de producție.

Decalajele privind gradul de utilizare a capacităților de producție existente s-au redus considerabil. Nivelul minim de utilizare a acestora se situează în jurul nivelului de 60 la sută și este semnalat în sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria mijloacelor de transport și industria de mașini și echipamente.

Evoluție descendentă a stocurilor

Stocuri

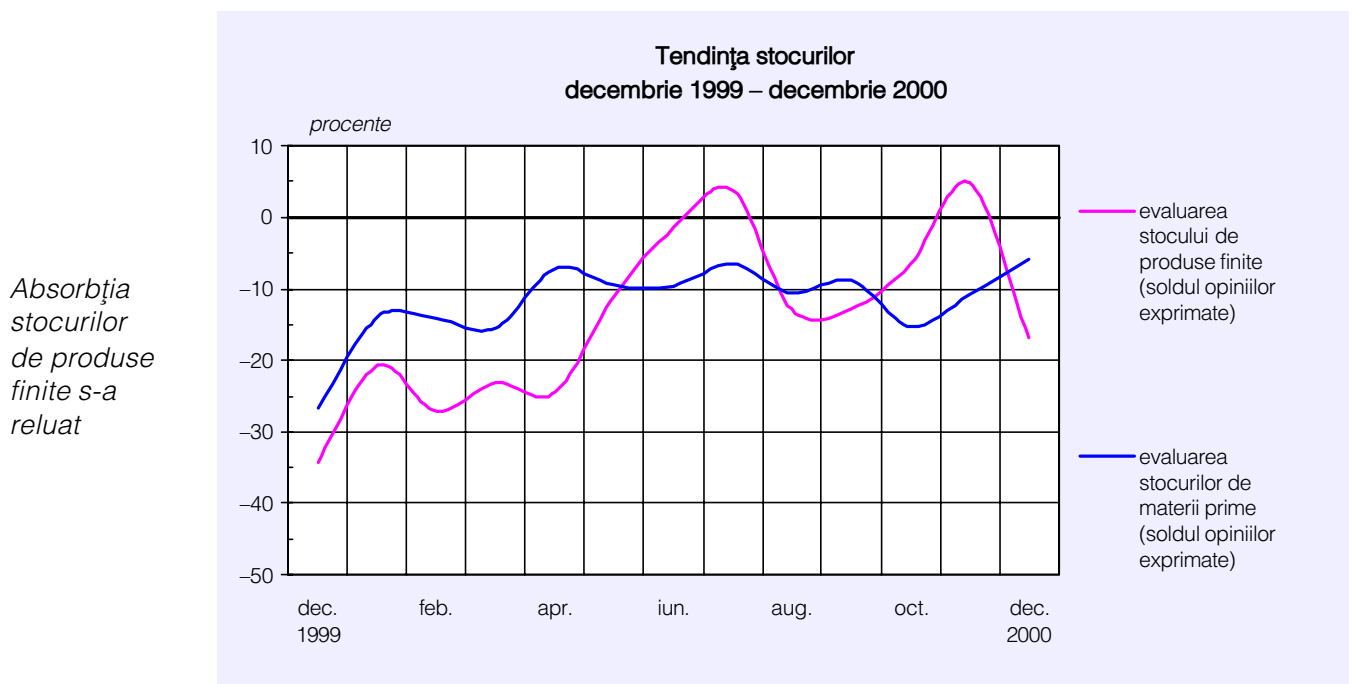
Spre deosebire de luna precedentă când a fost semnalată pentru a doua oară în acest an o stagnare a fenomenului de absorbție a stocurilor, în luna decembrie produsele finite rămase în stoc la producătorii industriali înregistrează din nou o tendință descendentă. Peste 20 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că vor reuși să identifice piețe de desfacere pentru produsele realizate și că stocurile de produse finite vor scădea. Cele mai

multe opinii în acest sens provin de la agenții economici din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, sectorul de prelucrare a petrolului, industria de mașini și echipamente și industria alimentară.

La polul opus se situează cei care estimează o evoluție ascendentă a stocurilor de produse finite, aceștia însumând un procentaj de numai circa 7 la sută (față de 23 la sută în luna noiembrie).

Evoluții	Nov. 2000	Dec. 2000
Stocurile de produse finite	↗	↘
Stocurile de materii prime	↘	↘

Cu toate că un procentaj reprezentând 80 la sută din participanții la sondaj apreciază că au suficiente materii prime, există în continuare ramuri unde lipsa acestora este considerată ca fiind unul dintre factorii care afectează buna desfășurare a procesului de producție.

Producătorii din industria lemnului și a mobilei, prelucrarea petrolului, industria poligrafică și sectorul de producție, transport și distribuție a energiei electrice și termice, gazelor și apei calde (în total circa 12 la sută dintre cei chestionați) semnalează persistența dificultăților în aprovizionarea cu materii prime.

Blocajul financiar – principala cauză a frânării activității industriale

*Factori care
limitează
producția*

Instalat de la începutul anului pe primul loc al listei factorilor care afectează negativ activitatea industrială, blocajul financiar și-a menținut poziția și constituie pentru majoritatea managerilor întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură (67 la sută) principala cauză a disfuncționalităților din procesul de producție. Problemele de solvabilitate sunt prezente în aprecierile unui procentaj variind între 65 și 88 la sută dintre agenții economici din următoarele ramuri: industria chimică, metalurgie, industria de mașini și echipamente, prelucrarea petrolului, industria extractivă și prelucrarea lemnului.

În opinia a circa 40 la sută dintre participanții la sondaj, ca urmare a nivelului ridicat al dobânzilor practicate de bănci în relațiile cu clienții nebankari procesul de producție este îngreunat, iar șansele întreprinderilor de a accede la credite sunt mult reduse. Astfel de aprecieri au fost făcute în principal de agenții economici din industria mijloacelor tehnicii de calcul și de birou, metalurgie, mașini și echipamente, și chimie și fibre sintetice. Acest factor are un efect mai redus în industria alimentară, industria mijloacelor de transport și în industria de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică.

Lipsa materiilor prime este nominalizată ca fiind unul dintre factorii negativi care afectează buna desfășurare a activității industriale de către 33 la sută dintre participanții la sondaj (în creștere față de 17 la sută în luna precedentă). Agenții economici care își desfășoară activitatea în sectorul de prelucrare a petrolului, industria metalurgică, industria textilă, industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului și în industria de mașini și echipamente consideră că lipsa materiilor prime le îngreunează desfășurarea activității de producție.

Considerat de către majoritatea participanților la sondaj (circa 86 la sută) ca având un nivel ascendent sau cel puțin satisfăcător, portofoliul de comenzi nu asigură totuși o acoperire corespunzătoare a programului de producție. Circa 30 la sută dintre respondenți apreciază că cererea este insuficientă și consideră lipsa comenzilor ca fiind unul dintre factorii perturbatori ai procesului de producție. Aceste răspunsuri provin de la agenți localizați în sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, industria chimică, industria alimentară și activitatea de construcții.

Un alt factor care influențează negativ desfășurarea activității de producție este deprecierea monedei naționale, conform opiniei a circa 24 la sută dintre participanții la sondaj (în scădere față de 34 la sută în luna noiembrie). Astfel de aprecieri au fost făcute de agenții economici localizați în majoritatea sectoarelor de activitate, în proporții variind între 20 și 97 la sută. Influența nefavorabilă a creșterii cursului de schimb leu/dolar pare a fi mai puțin resimțită în ramuri cum sunt: industria mijloacelor de transport, sectorul de producție și distribuție de energie electrică și termică, precum și industria materialelor de construcții.

Utilizarea
forței de muncă

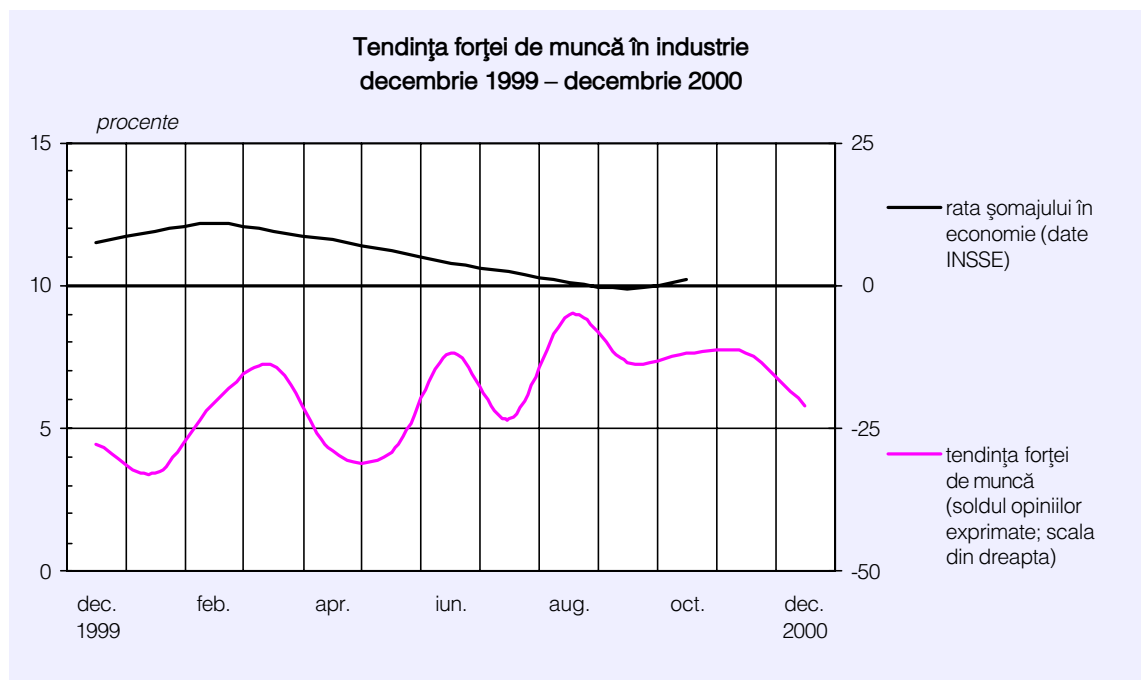
Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie

Restructurarea întreprinderilor neperformante și reducerea activității în sectoarele care nu au reușit să se adapteze noului climat economic, precum și ritmul lent de efectuare a investițiilor au făcut din reducerea permanentă a numărului de personal un fenomen obișnuit de-a lungul întregului an 2000.

Pentru luna decembrie, opiniile exprimate de agenții economici participanți la sondaj prefigurează o accentuare a decalajului dintre oferta și cererea de forță de muncă

Creșterea numărului personalului disponibilizat se regăsește în opiniile exprimate de agenții economici din industria de prelucrare a petrolului, industria mijloacelor de transport, industria de mașini și echipamente, industria materialelor de construcții precum și din industriile alimentară și ușoară, reprezentând în total 24 la sută din participanții la sondaj.

Trend
descendent
al forței de
muncă
angajate în
industrie

Trebuie remarcat că, pentru prima dată în ultimele 12 luni, procentajul celor care apreciază că în ramurile pe care le reprezintă tendința predominantă este de relativă stabilitate a nivelului de utilizare a forței de muncă depășește nivelul de 70 la sută. Fie ca urmare a reajustării schemelor de personal și a încheierii procesului de restructurare a activității, fie datorită identificării de noi piețe de desfacere pentru produsele lor, în activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice și termice, industria lemnului și a mobilei, metalurgie, industria poligrafică și industria alimentară, majoritatea agenților economici (între 75 și 95 la sută dintre participanți) apreciază că nu mai este necesar să se reducă numărul personalului.

Un trend ascendent al forței de muncă este anticipat de doar 3 la sută dintre participanții la sondaj.

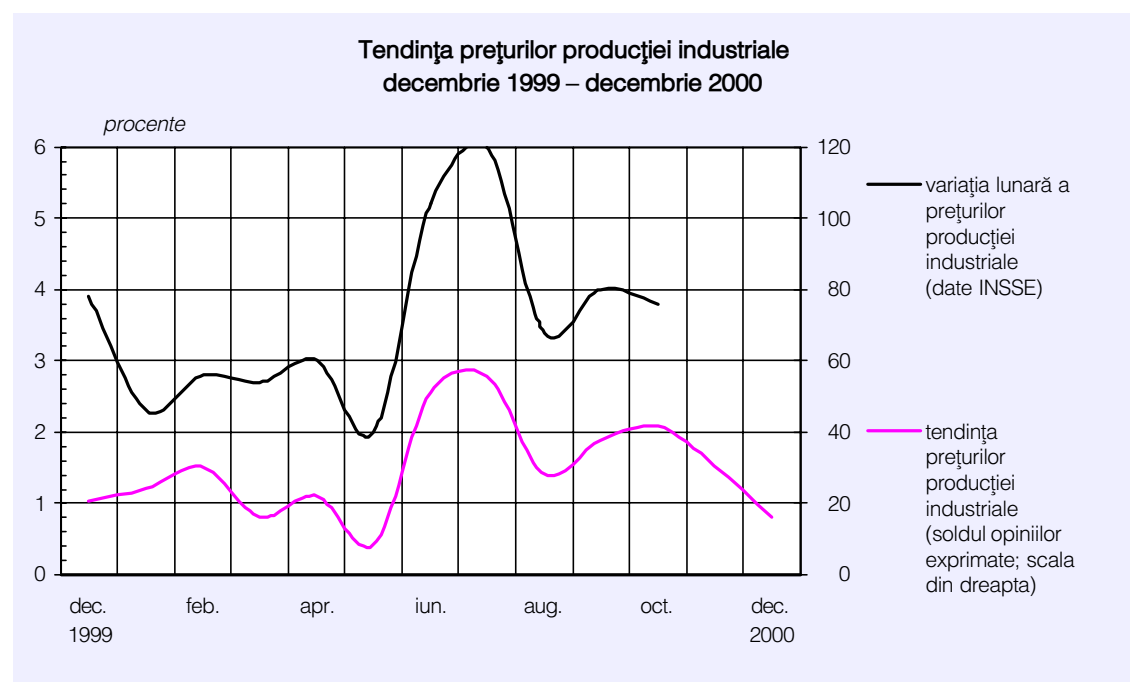
Creștere ușoară a prețurilor

Prețuri

Deși mai redusă decât în lunile anterioare, presiunea expectațiilor inflaționiste continuă să fie prezentă în aprecierile agenților economici și în ultima lună a acestui an. Evoluția prețurilor producătorilor industriali se va menține pe același trend ușor ascendent, dar se poate aprecia (luând în considerare numărul tot mai mic de participanți care anticipează majorări de prețuri – doar circa 15 la sută dintre respondenți, față de 34 la sută în luna anterioară) că ritmul de creștere se va reduce.

Majorări ale prețurilor sunt așteptate în industria poligrafică, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a lemnului, industria chimică și în activitatea de construcții.

Cea mai mare parte a participanților la sondaj (circa 80 la sută) estimează că în sectoarele pe care le reprezintă nu vor avea loc modificări ale prețurilor practicate.

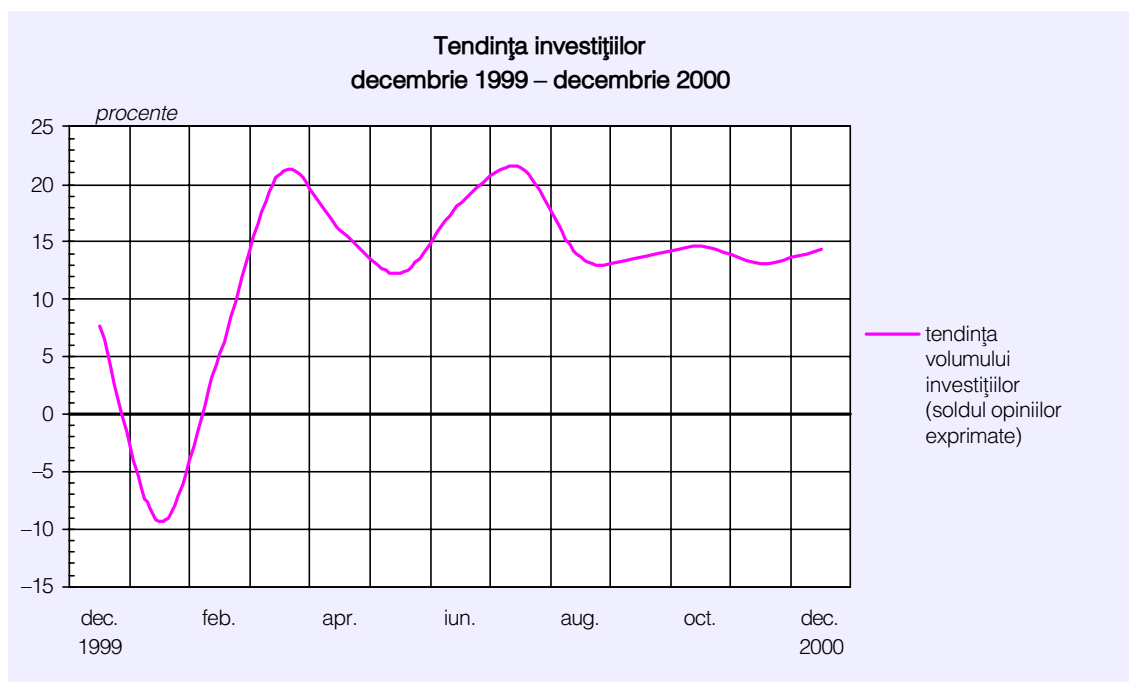
Ritmul de creștere a prețurilor producției industriale scade ușor

Evoluție pozitivă a activității de investiții

Investiții

Estimările legate de evoluția procesului investițional sunt favorabile unei evoluții pozitive a acestuia, indicând o ușoară relansare a activității.

*Trend pozitiv al
volumului
investițiilor*

În medie, pe ansamblul sectorului de producție industrială, 28 la sută dintre participanți (cu 10 puncte procentuale mai mult decât în luna noiembrie) apreciază că procesul investițional dispune de resurse și va avea o evoluție ascendentă față de luna anterioară în următoarele ramuri: industria extractivă, industria poligrafică, industria de prelucrare a petrolului, chimie și petrochimie, prelucrarea lemnului, metalurgie și industria materialelor de construcții.

Estimări mai puțin optimiste (reprezentând circa 13 la sută din opiniile exprimate) privind evoluția volumului de investiții pentru luna decembrie se regăsesc în opiniile exprimate de agenții economici din ramurile: mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgie și activitatea de construcții.

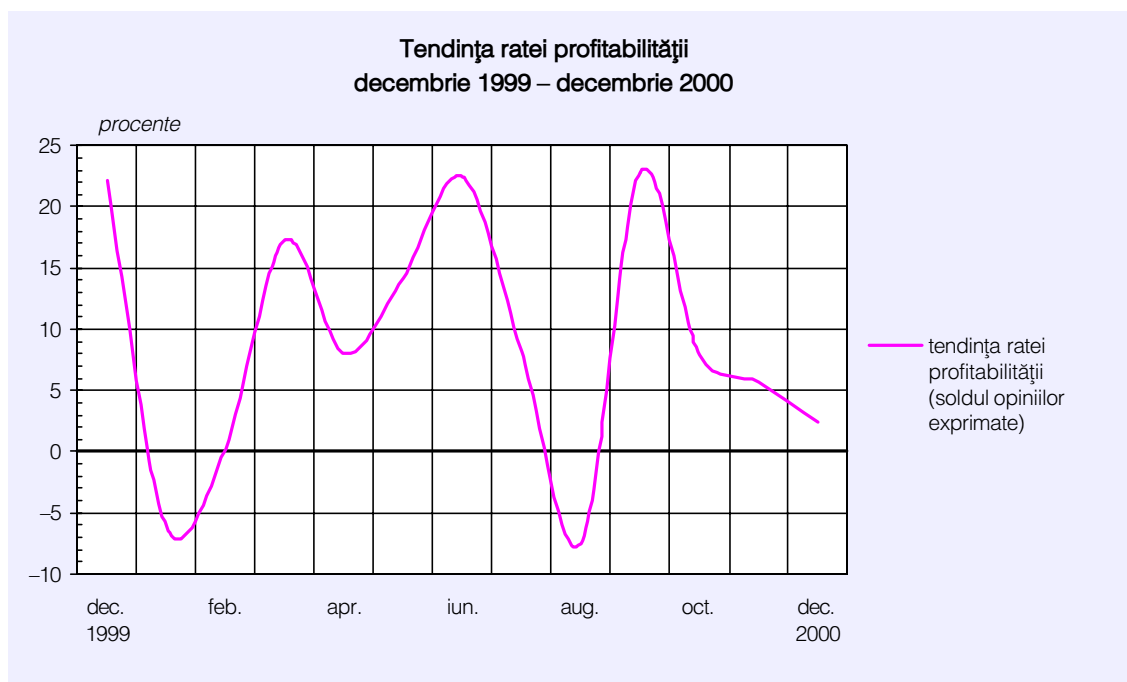
Aproape 60 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că volumul investițiilor nu se va modifica.

Profitabilitate

Estimări optimiste privind evoluția profitabilității

Cu toate că diferența dintre opiniile de creștere și cele de scădere a nivelului de profitabilitate s-a redus substanțial în ultimele trei luni, opiniile favorabile exprimate în legătură cu evoluția ratei profitabilității le depășesc ușor pe cele nefavorabile, situând indicatorul pe un trend pozitiv.

Un procent de 18 la sută dintre respondenți, în principal proveniți din industria ușoară, industria alimentară, industria de prelucrare a petrolului și industria materialelor de construcții, anticipează o îmbunătățire a performanțelor și o evoluție ascendentă a ratei profitabilității.

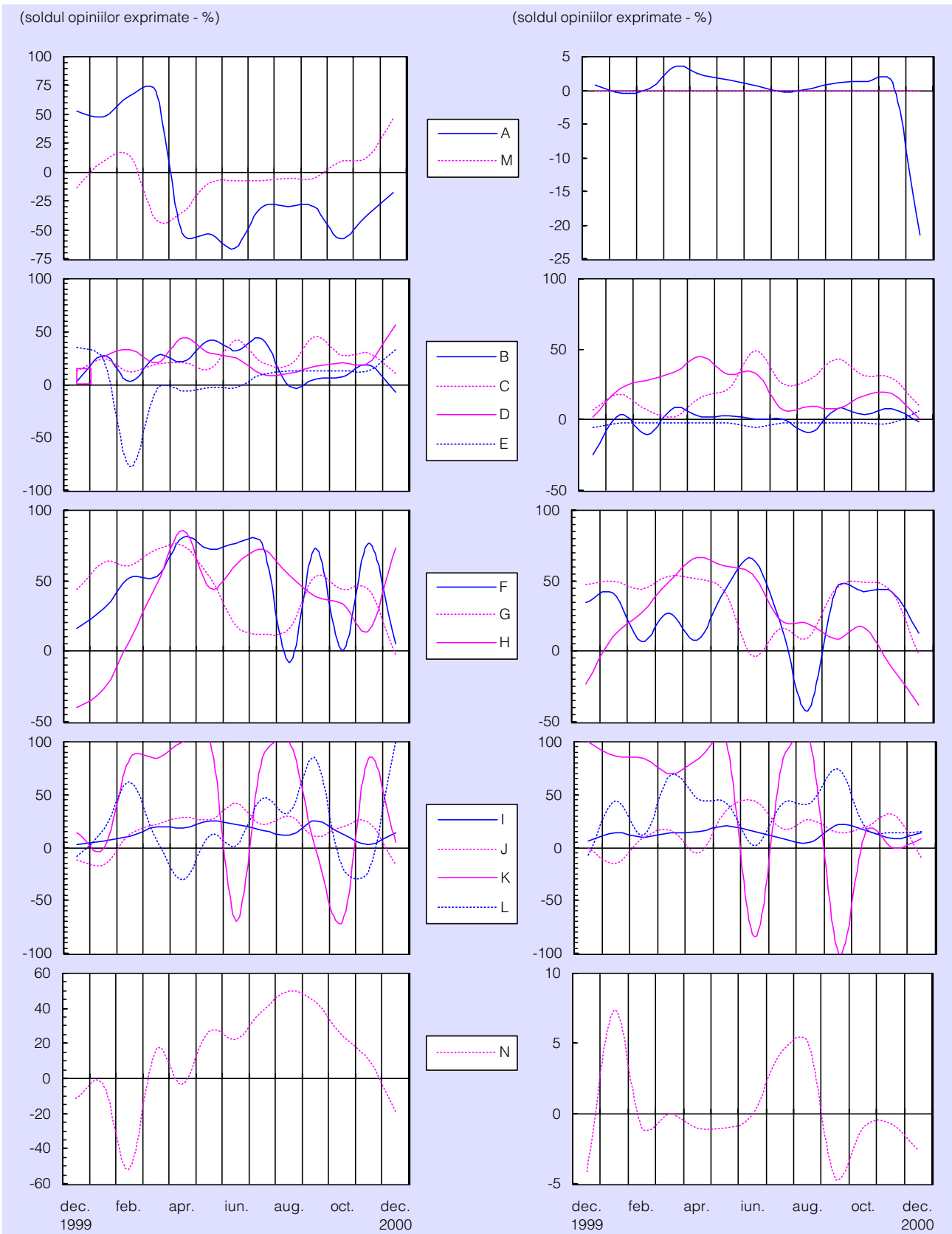
Evoluție pozitivă a ratei profitabilității

Nu toți agenții economici au găsit soluții de identificare și îndepărtare a componentelor neperformante ale costurilor de producție, astfel încât să reușească obținerea unui nivel de rentabilitate satisfăcător. În medie pe industrie, un procent de 16 la sută dintre respondenți (față de numai 6 la sută în luna precedentă) consideră că vor avea o profitabilitate mai mică decât în luna noiembrie. Aceste opinii sunt preponderente în următoarele sectoare: poligrafie (90 la sută), industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (85 la sută), industria mijloacelor de transport (56 la sută) și o parte a industriei de prelucrare a petrolului (23 la sută).

În condițiile creșterii continue a prețurilor, atât obținerea, cât și menținerea unui nivel de rentabilitate satisfăcător constituie scopuri din ce în ce mai greu de atins. Aprecieri privind menținerea nemodificată a nivelului de profitabilitate au fost exprimate de circa 63 la sută dintre cei chestionați (față de 78 la sută în luna noiembrie), localizați cu precădere în ramurile: producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria chimică, industria de mașini și echipamente, industria materialelor de construcții și industria ușoară.

Evaluarea volumului comenzilor totale

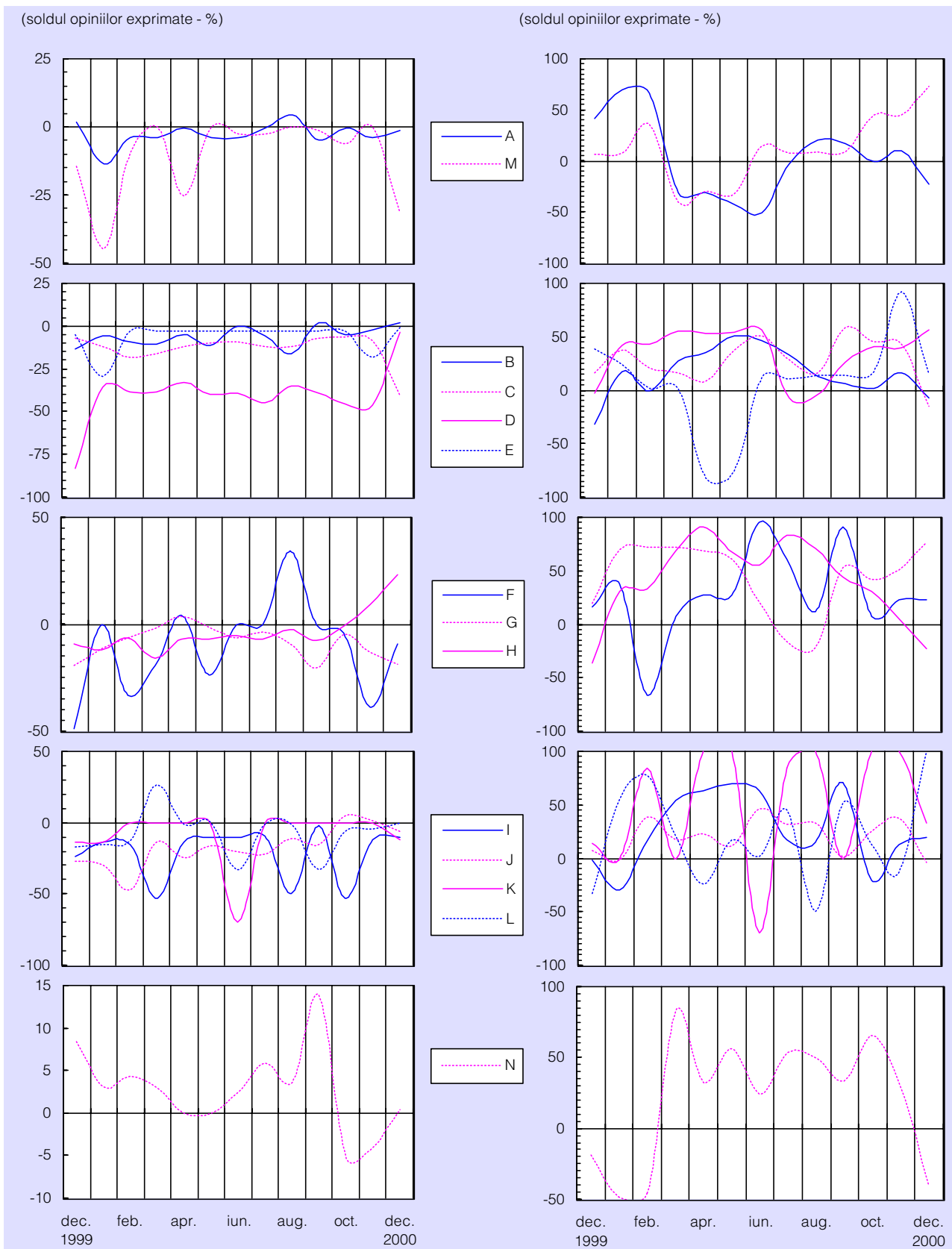
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

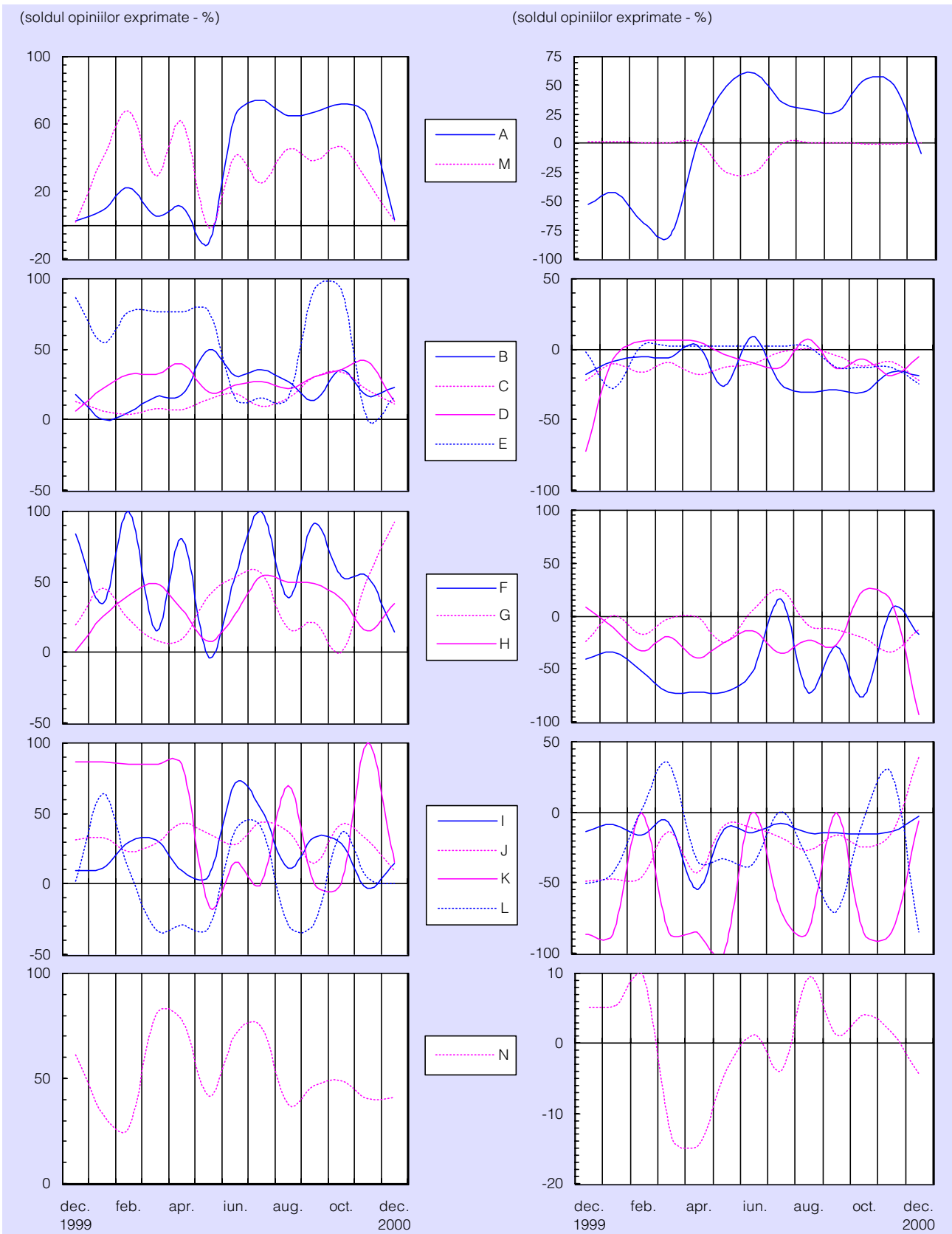
Tendența preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de desfacere

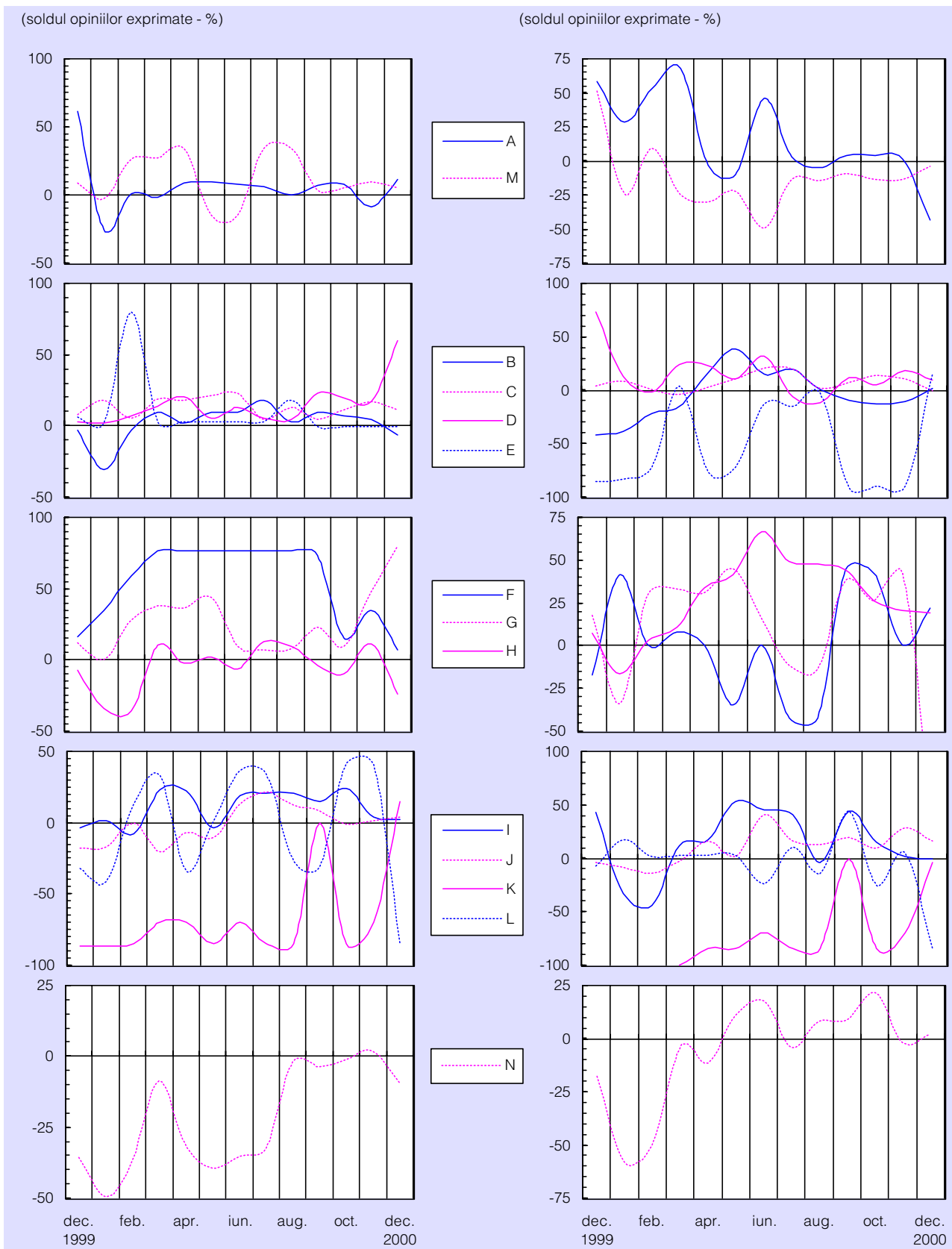
Evaluarea stocului de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B** - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C** - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D** - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E** - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F** - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G** - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H** - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I** - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J** - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K** - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L** - mijloace de transport;
- M** - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N** - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 14 decembrie 2000.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de Direcția Studii și Publicații, tel. 01/312.43.75, fax 01/314.97.52
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.
internet: <http://www.bnro.ro>*